

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: חורף תשע"ג, 2013
מספר השאלון: 140,900161

ת נ " ד

לעולים חדשים

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שתיים ורבע.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון — (25x1) — 25 נקודות
פרק שני — (15x5) — 75 נקודות
סה"כ — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך עברי שלם בלי פירושים ובלי תוספות.
מותר להשתמש בתנ"ך מתורגם.
מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
מותר להשתמש במילון לועזי-עברי / עברי-לועזי.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.
(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים המצולמים מן התנ"ך בא השם המפורש בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (25 נקודות)

ענה על שאלה 1 — שאלת חובה.

שים לב: בשאלה זו עליך לענות על שני סעיפים: על סעיף א, ועל אחד מהסעיפים ב-ג.

עם אחד שתי ממלכות

1. קרא מלכים א, כ"א, 1-16.

א ויהי אחר הדברים האלה כרם היה
לנבות היזרעאלי אשר ביזרעאל אצל היכל אחאב מלך
ב שומרון: וידבר אחאב אל-נבות ולאמר ותנה לי את-כרמך
ויהי לי לגן-יזק כי הוא קרוב אצל ביתי ותנה לי תחתיו
כרם טוב ממנו אם טוב בעיניך אתנה לך כסף מחיר זה:
ג ואמר נבות אל-אחאב חלילה לי מזה מתתי את-נחלת
ד אבתי לך: ויבא אחאב אל-ביתו סר וזעף על-הדבר אשר-
דבר אליו נבות היזרעאלי ואמר לא-אתן לך את-נחלת
אבותי וישכב על-מטתי ויסב את-פניו ולא-אכל לחם:
ה ותבא אליו איזבל אשתו ותדבר אליו מה-זה רוחך סרה
ו אינך אכל לחם: וידבר אליה כי-אדבר אל-נבות היזרעאלי
ז ואמר לו תנה לי את-כרמך בכסף או אם-חפץ אתה אתנה-
ח לך כרם תחתיו ולאמר לא-אתן לך את-כרמי: ותאמר אליו
איזבל אשתו אתה עתה תעשה מלוכה על-ישראל קום
אכל-לחם ויטב לבך אני אתן לך את-כרם נבות היזרעאלי:
ט ותכתב ספרים בשם אחאב ותחתם בחתמו ותשלח הספרים
אל-הזקנים ואל-החזים אשר בעירו הישבים את-נבות:
י ותכתב בספרים לאמר קראו-צום והשיבו את-נבות בראש
יא העם: והושיבו שנים אנשים בני-בליעל נגדו ויעדהו לאמר
ברכת אלהים ומלך והוציאהו וסקלהו וימת: ויעשו אנשי
עירו הזקנים והחזים אשר הישבים בעירו כאשר שלחה
אליהם איזבל כאשר כתוב בספרים אשר שלחה אליהם:
יב קראו צום והשיבו את-נבות בראש העם: ויבאו שני האנשים
יג בני-בליעל וישבו נגדו ויעדהו אנשי הבליעל את-נבות נגד
העם לאמר בדרך נבות אלהים ומלך ויצאהו מחוץ לעיר

ספרים

וַיִּסְקְלוּהוּ בִּאֲבָנִים וַיִּשְׁלְחוּ אֶל-אִיזָבֵל לֵאמֹר סֵקֶל נְבוֹת
וַיָּמָת: וַיְהִי כַשֵּׁמֶעַ אִיזָבֵל כִּי-סֵקֶל נְבוֹת וַתֹּאמֶר אִיזָבֵל
אֶל-אֲחָאֵב קוּם רִשׁ אֶת-כָּרֶם ׀ נְבוֹת הַיִּזְדְּעָאֵלִי אֲשֶׁר מֵאֵן
לְתֵת-לָךְ בְּכֶסֶף כִּי אֵין נְבוֹת חַי כִּי-יָמָת: וַיְהִי כַשֵּׁמֶעַ אֲחָאֵב
כִּי מָת נְבוֹת וַיָּקָם אֲחָאֵב לָרְדֹת אֶל-כָּרֶם נְבוֹת הַיִּזְדְּעָאֵלִי
לְרִשְׁתּוֹ:

ענה על סעיף א.

א. (1) קרא פסוקים 2, 4-7 בקטע שלפניך.

מפסוקים אלה אפשר להבין שלאחאב לא הייתה זכות חוקית להכריח את נבות לתת לו את כרמו.

בסס טענה זו על שתי ראיות (הוכחות) מפסוקים אלה, והסבר כל ראיה (הוכחה).
(10 נקודות)

(2) קרא פסוק 3 בקטע שלפניך.

על פי פסוק זה, מדוע לא הייתה לאחאב זכות חוקית לקחת את הכרם של נבות?
(5 נקודות)

ענה על אחד מהסעיפים ב-ג.

ב. קרא פסוקים 8-15 בקטע שלפניך, וגם **שמות**, כ"ב, 27 ו**דברים**, י"ז, 6-7.

יש הטוענים שהחוקים הנזכרים בקטע **משמות** ובקטע **מדברים** שימשו בסיס למשפט שיזמה איזבל.

הדגם והסבר טענה זו. בסס את דבריך על הכתובים. (10 נקודות)

ג. בהמשך הפרק נאמר על אחאב: "הרצחת וגם ירשת" (פסוק 19).

מדוע אחאב נאשם ברצח נבות ובלקיחת הכרם אף על פי שאיזבל היא שיזמה ותכננה את הדברים? (10 נקודות)

פרק שני (75 נקודות)

בפרק זה חמישה נושאים (שאלות 2-11), ובכל נושא שתי שאלות.

בחר בשאלה אחת מכל נושא, וענה עליה לפי ההוראות.

סך הכול עליך לענות בפרק זה על חמש שאלות (לכל שאלה – 15 נקודות).

בריאת העולם

ענה על אחת מהשאלות 2-3.

2. קרא בראשית, ד', 12-1.

א וְהָאָדָם יָדַע אֶת-חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר
ב וַתֵּלֶד אֶת-קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת-ה': וַתִּסְּף לָלֶדֶת
אֶת-אָחִיו אֶת-הָבֶל וַיְהִי-הֶבֶל רֹעֵה צֹאן וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה:
ד וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַה': וְהָבֶל
הָבִיא גַם-הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ וּמִחֻלְבֵּהֶן וַיִּשַׁע ה' אֶל-
הָבֶל וְאֶל-מִנְחָתוֹ: וְאֶל-קַיִן וְאֶל-מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיַּחַד
ו' לְקַיִן מָאֵד וַיַּפְּלוּ פָנָיו: וַיֹּאמֶר ה' אֶל-קַיִן לָמָּה חָרָה לְךָ
ז וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ: הֲלוֹא אִם-תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב
ח לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תִּשְׁוֹקֶתוּ וְאַתָּה תִּמְשָׁל-בּוֹ:
ט וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל-הָבֶל אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיִּקֶּם קַיִן
ט אֶל-הָבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ: וַיֹּאמֶר ה' אֶל-קַיִן אֵי הָבֶל
י אָחֶיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי: וַיֹּאמֶר מַה
י עֲשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אָחֶיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן-הָאֲדָמָה: וְעַתָּה אָרוּר
יא אַתָּה מִן-הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת-פִּיהָ לְקַחְתָּ אֶת-דְּמֵי
יב אָחֶיךָ מִיָּדְךָ: כִּי תַעֲבֹד אֶת-הָאֲדָמָה לֹא-תִסְּף תֵּת-כֹּחָהּ לְךָ
נע וְגַם תִּהְיֶה בָאָרֶץ:

א. בפסוק 1 חוה נותנת הסבר לשם קין: "קניתי איש את ה'".

הסבר את דבריה. (5 נקודות)

ב. (1) בתשובה על השאלה "אי הבל אחיך", קין מנסה להסיר מעליו אחריות למעשהו.

הוכח טענה זו, ובסס אותה על הכתוב. (4 נקודות)

(2) קרא פסוקים 2, 10-12 בקטע שלפניך וגם בראשית, ג', 17-19.

עונשו של אדם הראשון ועונשו של קין קשורים באדמה.

ציין מהו העונש של כל אחד מהם, והסבר במה העונש של קין חמור יותר מהעונש של

אדם. בסס את דבריך על הכתוב. (6 נקודות)

3. קרא בראשית, ט', 1-9.

א ויברך אֱלֹהִים אֶת־נֶחַ וְאֶת־בְּנֵי וַיֹּאמֶר לָהֶם
ב פָּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת־הָאָרֶץ: וּמִזֶּדֶקְכֶם וּחֶמֶקְכֶם יִהְיֶה עַל־כָּל־
ג חֵית הָאָרֶץ וְעַל־כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם כָּכָא אֲשֶׁר תִּרְמֹשׁ הָאָדָמָה
ד וּבְכָל־דֶּגִי הַיָּם בִּידְכֶם נִתְּנוּ: כָּל־רֶמֶשׂ אֲשֶׁר הוּא־חַי לָכֶם
ה יִהְיֶה לְאֹכְלָהּ כִּדְרֵךְ עֶשֶׂב נָתַתִּי לָכֶם אֶת־כָּל־: אֶךְ־בֶּשָׂר
ו בְּנֶפֶשׁ דָּמוֹ לֹא תֹאכְלוּ: וְאֶךְ אֶת־דָּמְכֶם לִנְפְשֵׁיכֶם אֲדַרֵּשׁ
ז מִיַּד כָּל־חַיָּה אֲדַרְשֶׁנּוּ וּמִיַּד הָאָדָם מִיַּד אִישׁ אָחִיו אֲדַרֵּשׁ
ח אֶת־נֶפֶשׁ הָאָדָם: שֹׁפֵךְ דָּם הָאָדָם בָּאָדָם דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ כִּי בַעֲלָם
ט אֱלֹהִים עֲשֵׂה אֶת־הָאָדָם: וְאַתֶּם פָּרוּ וּרְבוּ שִׂרְעוּ בָאָרֶץ
וּרְבִיבָהּ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֶחַ וְאֶל־בְּנֵי אִתּוֹ
יֹאמְרוּ: וְאֵנִי הִנְנִי מְקִים אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְאֶת־זֶרְעְכֶם
אֲחִרְיֶכֶם:

א. קרא פסוקים 1-4 בקטע שלפניך וגם בראשית, א', 28-30.

(1) ציין והסבר נקודת דמיון אחת בין דברי האל בקטע שלפניך לדבריו

בבראשית, א', 28-30. (5 נקודות)

(2) ציין הבדל אחד בין דברי האל בקטעים אלה, והסבר כיצד הבדל זה מלמד על פגיעה

בהרמוניה שהייתה בעולם מיד לאחר בריאתו (פרק א'). (5 נקודות)

ב. קרא פסוק 6 בקטע שלפניך.

הסבר כיצד בפסוק זה בא לידי ביטוי הערך של קדושת חיי האדם, וציין מהו הנימוק המובא

בפסוק לשמירה על קדושת החיים. (5 נקודות)

אבות האומה

ענה על אחת מהשאלות 4-5.

4. קרא בראשית, כ"ט, 15-27.

טו וַיֹּאמֶר לָבֵן לַיעֲקֹב הֲכִי-אֲחִי אֵתָּה וְעַבְדְּתָנִי חֲנָם הַגִּידָה
טז לִי מַה-מְשַׁכְּרֶתְךָ: וּלְלָבֵן שְׁתֵּי בָנוֹת שֵׁם הַגְּדֹלָה לֵאמֹר
יז וְשֵׁם הַקְּטָנָה רָחֵל: וַעֲיִנִּי לֵאמֹר רַפּוֹת וְרָחֵל הִיטָּה יִפְתָּ-
יח תֹּאדָר וִיפֹת מִרְאָה: וַיֹּאחֲזֵב יַעֲקֹב אֶת-רָחֵל וַיֹּאמֶר אֶעֱבֹדְךָ
יט שְׁבַע שָׁנִים בְּרָחֵל בְּתֶךָ הַקְּטָנָה: וַיֹּאמֶר לָבֵן טוֹב הִתִּי
כ אֵתָּה לְךָ מִתְּתִי אֵתָּה לְאִישׁ אַחֵר שְׁבַע עֲמֻדִי: וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב
כא בְּרָחֵל שְׁבַע שָׁנִים וַיְהִי בְּעֵינָיו כִּימִים אַחָדִים בְּאַהֲבָתוֹ
כב אֵתָּה: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-לָבֵן הִבֵּה אֶת-אִשְׁתִּי כִּי מָלְאוּ
כג יָמִי וְאֲבֹאָה אֵלֶיהָ: וַיֹּאסֹף לָבֵן אֶת-כָּל-אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם
כד וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה: וַיְהִי בַּעֲרֵב וַיִּקַּח אֶת-לֵאָה בָּתּוֹ וַיָּבֵא אֵתָּה
כה אֵלָיו וַיָּבֵא אֵלֶיהָ: וַיִּתֵּן לָבֵן לָהּ אֶת-זֹלְפָה שִׁפְחָתוֹ לֵאמֹר
כו בָּתּוֹ שִׁפְחָה: וַיְהִי בִּבְקָר וְהָיָה-הוּא לֵאמֹר אֶל-לָבֵן
כז מַה-זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי הֲלֹא בְּרָחֵל עַבְדְּתִי עִמָּךְ וְלָמָּה רַמִּיתָנִי:
כח וַיֹּאמֶר לָבֵן לֹא-יַעֲשֶׂה כֵן בְּמִקְוָמִנִי לָתֵת הַצִּיעִירָה לִּפְנֵי
כט הַבְּכִירָה: מָלֵא שְׁבַע זֹאת וְנִתְּנָה לְךָ גַּם-אֶת-זֹאת בַּעֲבֹדָה
לא אֲשֶׁר תַּעֲבֹד עֲמֻדִי עוֹד שְׁבַע-שָׁנִים אַחֲרָיוֹת:

א. יעקב טוען כי לבן רימה אותו.

(1) מה היה ההסכם בין יעקב ללבן? בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

(2) במה רימה לבן את יעקב? בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

ב. קרא פסוקים 22-26 בקטע שלפניך וגם בראשית, כ"ז, 35.

יש הרואים בפסוקים 25-26 בקטע שלפניך רמז להענשת יעקב על מעשה המרמה המתואר בבראשית, כ"ז, 35.

בסס קביעה זו על פסוקים אלה. (7 נקודות)

וַיֵּשֶׁב אֱלֹהֵי יְהוּדָה
 וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי יִדְבָּר-נָא עִבְדְּךָ דָּבָר בְּאָזְנִי אֲדֹנָי וְאֶל-יָחִיד
 אֶפְרָיִם בְּעִבְדְּךָ כִּי כְמוֹךָ פָּרַעָה: אֲדֹנָי שְׂאֵל אֶת-עִבְדִּי לֵאמֹר
 הֵישֶׁלְכֶם אֲבֹתֵינוּ אֶחָד: וַיֹּאמֶר אֶל-אֲדֹנָי יִשְׁלַחְנוּ אֲבֹתֵינוּ
 וְיִלְדוּ זָקֻנִים קָטָן וְאֶחָיו מֵת וְיִוָּתֵר הוּא לְבָדוֹ לְאִמּוֹ וְאֲבִיו
 אֶהְיֶה: וַיֹּאמֶר אֶל-עִבְדֶּיךָ הוֹדֵהוּ אֱלֹהֵי וְאִשְׁמִיחָה עֵינַי עָלָיו:
 וַיֹּאמֶר אֶל-אֲדֹנָי לֹא-יִוָּכַל הַנְּעַר לַעֲזֹב אֶת-אֲבִיו וְאֶת-
 אֲבִיו וּמָת: וַיֹּאמֶר אֶל-עִבְדֶּיךָ אִם-לֹא יִרְדֵּי אֲחִיכֶם הַקָּטָן
 אִתְּכֶם לֹא תִסְפֹּן לְרֵאוֹת פָּנָי: וַיְהִי כִּי עָלִינוּ אֶל-עִבְדֶּיךָ אֲבִי
 וַנְּגַדְלוּ אֶת דְּבָרֵי אֲדֹנָי: וַיֹּאמֶר אֲבִינוּ שָׁבוּ שְׁבָרֵנוּ מֵעַתָּה
 אֲכָל: וַיֹּאמֶר לֹא נוֹכַל לְרַדֵּת אִם-יֵשׁ אֲחִינוּ הַקָּטָן אִתָּנוּ
 וְיִרְדְּנוּ כִּי-לֹא נוֹכַל לְרֵאוֹת פָּנָי הָאֵישׁ וְאֲחִינוּ הַקָּטָן אֵינָנו
 אִתָּנוּ: וַיֹּאמֶר עִבְדְּךָ אֲבִי אֵלֵינוּ אַתֶּם יֹדְעִים כִּי שְׁנַיִם יִלְדָה-
 לִי אִשְׁתִּי: וַיֵּצֵא הָאֶחָד מֵאִתִּי וְאָמַר אֵךְ טָרֵף טָרֵף וְלֹא
 רָאִיתִי עַד-הַנֶּה: וּלְקַחְתֶּם גַּם-אֶת-זֶה מֵעַם פָּנִי וְקִרְהוּ אֶסּוֹן
 וְהוֹרִדְתֶּם אֶת-שִׁיבְתִּי בְרַעָה שְׂאֵלָה: וְעַתָּה כְּבֹאִי אֶל-עִבְדְּךָ
 אֲבִי וְהַנְּעַר אֵינָנו אִתָּנוּ וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּדָה בְּנַפְשׁוֹ: וְהִיָּה כְּרֵאוֹתָיו
 כִּי-אֵין הַנְּעַר וּמָת וְהוֹרִידוּ עִבְדֶּיךָ אֶת-שִׁיבַת עִבְדְּךָ אֲבִינוּ
 בְּיָגוֹן שְׂאֵלָה: כִּי עִבְדְּךָ עָרַב אֶת-הַנְּעַר מֵעַם אֲבִי לֵאמֹר
 אִם-לֹא אֲבִיאָנוּ אֵלֶיךָ וְחִטָּאתִי לְאֲבִי כָל-הַיָּמִים: וְעַתָּה
 יֵשֶׁב-נָא עִבְדְּךָ תַּחַת הַנְּעַר עִבְדִּי לֵאדֹנָי וְהַנְּעַר יַעַל עִם-אֲחָיו:
 כִּי-אֵיךְ אֶעֱלֶה אֶל-אֲבִי וְהַנְּעַר אֵינָנו אִתִּי פֶן אֶרְאֶה בְרָעָה
 אֲשֶׁר יִמְצֵא אֶת-אֲבִי:

א. (1) בקטע שקראת יהודה מדגיש כי בנימין חשוב מאוד ליעקב אביו.

הבא מן הכתוב שתי דוגמאות לכך, והסבר כל דוגמה. (6 נקודות)

(2) נאום יהודה מראה כי הוא מתאמץ לעשות הכול כדי למנוע את הניתוק של בנימין מאביו.

לפי פסוק 33, מהי ההצעה של יהודה כדי למנוע את הניתוק הזה? (4 נקודות)

ב. קרא גם בראשית, ל"ז, 26-35.

הסבר כיצד היחס של יהודה לבנימין בקטע שלפניך עשוי ללמד על השינוי הפנימי

שהתחולל אצל יהודה בעקבות מכירת יוסף אחיו (בראשית, ל"ז, 26-35). בסס את דבריך על הכתובים.

(5 נקודות)

עבדות וחירות

ענה על אחת מהשאלות 6-7.

6. קרא שמות, א', 16-7.

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּדְּבּוּ וַיַּעֲצֻמוּ בְּמִאֲדָּ מְאֹד
וַתִּמְלֹא הָאָרֶץ אֹתָם:
וַיָּקָם מֶלֶךְ-חָדָשׁ עַל-מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא-יָדָע אֶת-יוֹסֵף:
אֶל-עַמּוֹ הַזֶּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וַעֲצוּם מִמֶּנּוּ: הִבֵּה נִתְחַכְמָה
לּוֹ פֶּן-יִדְּבָהּ וְהָיָה כִּי-תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסֵף גָּס-הוּא עַל-
שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם-בָּנוּ וְעָלָה מִן-הָאָרֶץ: וַיִּשְׁיֻמוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים
לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסִבְלָתָם וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפָרְעֹה אֶת-פִּתּוֹם
וְאֶת-רַעַמְסֵס: וְכֹאֲשֶׁר יַעֲנֶנּוּ אֹתוֹ כֵּן יִדְּבָהּ וְכֵן יִפְרֹץ וַיִּקְצֹ
מִפֶּנִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ:
וַיִּמְרְדּוּ אֶת-חֵייתָם בְּעִבְדָּהּ קָשָׁה בַּחֲמֹל וּבִלְבָּבִים וּבְכָל-
עֲבָדָה בַּשָּׂדֶה אֵת כָּל-עֲבָדָתָם אֲשֶׁר-עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ:
וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְמִילֵּדֹת הָעִבְרִית אֲשֶׁר שֵׁם הָאִחָת שִׁפְרָה
וַיִּשֶׂם הַשְּׂמִית פֻּעֵזָה: וַיֹּאמֶר בִּילְדָכֶן אֶת-הָעִבְרִיּוֹת וְרֵאִיתֶן עַל-
הָאֲבָנִים אֵס-בֵּן הוּא וְהִמַּתֶּן אֹתוֹ וְאֵס-בֵּת הוּא וְחָיָה:

א. קרא פסוקים 7-10 בקטע שלפניך.

(1) בפסוק 7 מתוארת ההתערבות של בני ישראל במצרים.

הוכח, על פי פסוק 9, שמלך מצרים היה מוטרד מהתערבות זו. (4 נקודות)

(2) על פי פסוק 10, מדוע חשש מלך מצרים מהתערבות בני ישראל בעתיד?

(3 נקודות)

ב. "הבה נתחכמה לו" (פסוק 10).

על פי פסוקים 11-16 ציין שתי פעולות שמלך מצרים עושה נגד בני ישראל, והסבר מדוע

כל אחת מהן יכולה להיחשב התחכמות. (8 נקודות)

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 10.

7. קרא שמות, י"ד, 15-31.

טו וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה מִה־תִּצַּעַק אֵלַי דְּבַר אֶל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל
 טז וַיִּסְעוּ: וְאַתָּה הָרֹם אֶת-מִטְכָּךְ וְנָטָה אֶת-יָדְךָ עַל-הֵימָּם וּבִקְעָהוּ
 יז וַיָּבֹאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבֶּשֶׁה: וְאֲנִי הִנְנִי מֵחִזֵּק אֶת-
 לב מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם וְאִפְכַּדָה בַּפְּרָעָה וּבְכָל-חֵילוֹ
 יח בָּרַכְבוֹ וּבַפָּרָשָׁיו: וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי ה' בַּהֲכַבְדִּי בַּפְּרָעָה
 יט בָּרַכְבוֹ וּבַפָּרָשָׁיו: וַיִּסַּע מֶלֶאךְ הָאֱלֹהִים הַהֵלֶךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה
 ישראֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע עֲמֹד הָעֲנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד
 כ מֵאַחֲרֵיהֶם: וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל
 וַיְהִי הָעֲנָן וַהֲחֹשֶׁךְ וַיֹּאֲרֶה אֶת-הַלֵּילָה וְלֹא-קָרַב זֶה אֶל-זֶה
 כא כָּל-הַלֵּילָה: וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת-יָדוֹ עַל-הַיָּם וַיֵּלֶךְ ה' אֶת-
 הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עֹזָה כָּל-הַלֵּילָה וַיִּשַׁם אֶת-הַיָּם לַחֲרֵבָה
 כב וַיִּבָּקְעוּ הַמַּיִם: וַיָּבֹאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבֶּשֶׁה וְהַמַּיִם
 כג לָהֶם חוֹמָה מִיְּמִינָם וּמִשְׁמָאלָם: וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם
 כד כָּל סוֹם פְּרָעָה רָכְבוֹ וּפָרָשָׁיו אֶל-תּוֹךְ הַיָּם: וַיְהִי בַּאֲשֶׁמֶת
 הַבֶּקָר וַיִּשְׁקֹף ה' אֶל-מַחֲנֵה מִצְרַיִם בַּעֲמֹד אֵשׁ וַעֲנָן
 כה וַיִּהְיֶה אֶת מַחֲנֵה מִצְרַיִם: וַיִּסַּר אֶת אֶפֶן מִרְפַּבְּתָיו וַיִּנְהַגְהוּ
 בַּכִּבְדָּת וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אֲנוֹסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי ה' נָלַחַם
 לָהֶם בְּמִצְרַיִם:
 כו וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה נָטָה אֶת-יָדְךָ עַל-הֵימָּם וַיָּשֻׁבוּ הַמַּיִם
 כז עַל-מִצְרַיִם עַל-רָכְבוֹ וְעַל-פָּרָשָׁיו: וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת-יָדוֹ עַל-הַיָּם
 וַיָּשֻׁב הַיָּם לִפְנוֹת בֶּקָר לְאִיתָנוּ וּמִצְרַיִם נָסִים לִקְרָאתוֹ וַיִּנְעֹר
 כח ה' אֶת-מִצְרַיִם בְּתוֹךְ הַיָּם: וַיָּשֻׁבוּ הַמַּיִם וַיִּכְסּוּ אֶת-הַרְכָּב
 וְאֶת-הַפָּרָשִׁים לְכָל חֵיל פְּרָעָה הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם בַּיָּם לֹא-
 כט נִשְׁאָר בָּהֶם עַד-אֶחָד: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַּיַּבֶּשֶׁה בְּתוֹךְ הַיָּם
 ל וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה מִיְּמִינָם וּמִשְׁמָאלָם: וַיִּוֹשַׁע ה' בַּיּוֹם הַהוּא
 אֶת-יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת-מִצְרַיִם מֵת עַל-
 לא שְׂפַת הַיָּם: וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת-הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה'
 בְּמִצְרַיִם וַיֵּרָאוּ הָעָם אֶת ה' וַיֹּאמִינוּ ב' ה' וּבִמֹּשֶׁה עַבְדּוֹ:

(שים לב: סעיפי השאלה בעמוד הבא.)

א. קרא פסוקים 15-28 בקטע שלפניך.

(1) מטרת הפעולות שהאל עושה היא לגרום לישראל לעבור את ים סוף בדרך בטוחה.

פֶּרֶט שלוש פעולות כאלה. בסס את דברִיךְ על הכתוב. (6 נקודות)

(2) על פי פסוקים 17-18, הסבר מטרה נוספת של פעולות האל. (3 נקודות)

ב. קרא פסוק 31 בקטע שלפניך.

בין המילה "וַיֵּרָא" למילה "וַיֵּיבֶאֱרוּ" בפסוק זה יש קשר של סיבה ותוצאה.

הסבר קשר זה. בסס את דברִיךְ על הכתוב. (6 נקודות)

/המשך בעמוד 12/

המסגרת החוקית של העם

ענה על אחת מהשאלות 8-9.

8. קרא שמות, י"ט, 1-9.

א בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לַצֵּאת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּיּוֹם הַזֶּה
 ב בָּאוּ מִדְבַּר סִינִי: וַיִּסְעוּ מִרְפִּידִים וַיָּבֹאוּ מִדְבַּר סִינִי וַיַּחֲנוּ
 ג בַּמִּדְבָּר וַיַּחֲזֹק שֵׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר: וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל־הָאֱלֹהִים
 וַיִּקְרָא אֵלָיו ה' מִן־הָהָר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב
 ד וְתֹגִיד לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל: אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרַיִם
 ה וְאֲשָׁא אֶתְכֶם עַל־כִּנְפֵי נְשָׁרִים וָאֲבֹא אֶתְכֶם אֵלָי: וְעַתָּה
 אִם־שָׁמְעוּ תִשְׁמְעוּ בְּקוֹלִי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־בְּרִיתִי וְהָיִיתֶם לִי
 ו סֶגְלָה מִכָּל־הָעַמִּים כִּי־לִי כָל־הָאָרֶץ: וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכַת
 ז כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תִּדְבֹּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
 ח וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיִּקְרָא לְזֻמְנֵי הָעָם וַיִּשָּׂם לִפְנֵיהֶם אֵת כָּל־הַדְּבָרִים
 ט הָאֵלֶּה אֲשֶׁר צִוָּהוּ ה': וַיַּעֲנוּ כָל־הָעָם יַחְדָּו וַיֹּאמְרוּ כָל־
 אֲשֶׁר־דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע מֹשֶׁה אֶת־דְּבָרֵי הָעָם אֶל־
 ה': וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה הִנֵּה אֲנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּעָב
 הָעֲנָן בְּעַבְיֹר יִשְׁמַע הָעָם בְּדִבְרֵי עֲמֹךְ וְגִס־בְּךָ יֶאֱמִינוּ לַעֲוֹלָם
 וַיַּגִּד מֹשֶׁה אֶת־דְּבָרֵי הָעָם אֶל־ה':

בקטע שלפניך מתוארים שלבים בהכנה לברית שכרת ה' עם ישראל.

- א. (1) מהו המעמד המיוחד שה' מבטיח לבני ישראל על פי פסוק 6? הסבר. (6 נקודות)
- (2) האם העם קיבל עליו מעמד זה? בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)
- ב. (1) קרא פסוק 3 ופסוקים 7-8 בקטע שלפניך.
- הסבר את התפקיד של משה כפי שהוא בא לידי ביטוי בפסוקים אלה. בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)
- (2) על פי פסוק 9, כיצד מתחזק מעמדו של משה בפני העם? (3 נקודות)

9. קרא דברים, י"ז, 14-20.

יְדֹנֶה לְךָ וַיִּרְשָׁתָהּ וַיִּשְׁבֶּתָהּ בָּהּ וְאָמַרְתָּ אֲשִׁימָה עָלַי מֶלֶךְ כְּכָל־
טו הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבֹתַי: שׁוֹם תֵּשִׁים עָלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ בּוֹ מִקֶּרֶב אַחֶיךָ תֵּשִׁים עָלֶיךָ מֶלֶךְ לֹא תֹכַל לִתֵּת
טז עָלֶיךָ אִישׁ נָכְרִי אֲשֶׁר לֹא-אַחֶיךָ הוּא: רַק לֹא-יִרְבֶּה-לוֹ סוֹסִים וְלֹא-יֵשִׁיב אֶת-הָעַם מִצְרִימָה לְמַעַן הִרְבּוֹת סוֹס וְה' אָמַר
יז לָכֵן לֹא תִסְפֹּן לָשׁוּב בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה עוֹד: וְלֹא יִרְבֶּה-לוֹ נָשִׁים וְלֹא יִסּוֹד לְבָבוֹ וְכֶסֶף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה-לוֹ מְאֹד: וְהָיָה כְּשִׁבְתּוֹ
יח עַל פֶּסֶס מִמְּלִכְתּוֹ וְכָתַב לוֹ אֶת-מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת עַל-סֵפֶר מַלְפָּנַי הַכְּהֻנִּים הַלְוִיִּם: וְהִיתָה עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כָּל-יְמֵי
חַיָּיו לְמַעַן יִלְמַד לִירְאֶה אֶת ה' אֱלֹהָיו לְשִׁמּוֹר אֶת-כָּל-דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְאֶת-הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לַעֲשֹׂתָם: לְבַלְתִּי רוּס לְבָבוֹ
כ מֵאַחֲיוֹ וּלְבַלְתִּי סוֹר מִן-הַמִּצְוָה יְמִין וּשְׂמֹאל לְמַעַן יֵאָרֶיךָ יָמִים עַל-מַמְלַכְתּוֹ הוּא וּבָנָיו בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל:

א. בקטע שלפניך מובא "חוק המלך".

(1) על פי פסוק 15, ציין שני תנאים לבחירת מלך בישראל. (2 נקודות)

(2) על פי פסוקים 16-20, ציין שתי דרישות מן המלך, והסבר מדוע עליו לעמוד בכל אחת

מן הדרישות שציינת. (7 נקודות)

ב. קרא גם מלכים א, י"א, 1-3.

האם שלמה פעל על פי הנאמר ב"חוק המלך" (בקטע שלפניך מספר דברים)?

נמק ובסס את דבריך על הכתוב. (6 נקודות)

גאולה ותקומה

ענה על אחת מהשאלות 10-11.

10. קרא ירמיה, א', 4-10.

וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: בְּטָרִם
אֲצֹרְךָ בְּבֶטֶן יְדֹעֲתֶיךָ וּבְטָרִם תֵּצֵא מִרְחֹם הַקִּדְשִׁיךָ נְבִיא
לְגוֹיִם נִתְּתִיךָ: וְאָמַר אֲהֵה אֲדֹנִי יְהוָה הִנֵּה לֹא-יִדְעֵתִי דְבַר
כִּי-נָעַד אֲנִכִּי: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אֶל-תֹּאמַר נָעַד אֲנִכִּי כִּי עַל-
כָּל-אֲשֶׁר אֲשַׁלַּחְךָ תֵּלֵךְ וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר אֲצִוְךָ תִּדְבֹּר: אֶל-
תִּירָא מִפְּנֵיהֶם כִּי-אַתָּה אֲנִי לְהַצִּילָךְ נְאֻם-יְהוָה: וַיִּשְׁלַח יְהוָה
אֶת-יָדוֹ וַיַּגַּע עַל-פִּי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי הִנֵּה נִתְּתִי דְבָרִי בְּפִיךָ:
רְאֵה הַפְּקִדְתִּיךָ וְהַיּוֹם הַזֶּה עַל-הַגּוֹיִם וְעַל-הַמְּמַלְכוֹת לְנִתּוֹשׁ
וּלְנִתּוֹץ וּלְהָאֲבִיד וּלְהָרוֹס לְבָנוֹת וּלְנִטּוֹעַ:

א. (1) ירמיהו מסרב לקבל עליו את תפקיד נביא ה'.

קרא את פסוק 6, והסבר שניים מן הנימוקים של ירמיהו לסירובו. בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

(2) לירמיהו לא הייתה בחירה חופשית בנוגע לתפקיד שהוטל עליו.

הסבר טענה זו, ובסס אותה על הכתוב. (5 נקודות)

ב. בפסוק 10 יש רצף של שישה פעלים: "לנתוש ולנתוץ ולהאביד ולהרוס לבנות ולנטוע".

(1) מה אפשר ללמוד מן הפעלים האלה על שני הצדדים בנבואת הנביא ירמיהו?

(3 נקודות)

(2) איזה מן הצדדים שצינת בסעיף (1) מקבל משקל רב יותר? נמק. (3 נקודות)

11. קרא יחזקאל, ל"ז, 1-14.

א הִיִּתָּה עָלַי יְד־ה' וַיּוֹצִיאֵנִי בְרוּחַ ה' וַיְנִיחֵנִי בְּתוֹךְ הַבִּקְעָה
 ב וְהָיָה מִלֵּאֲהָ עֲצָמוֹת: וְהֶעֱבִירֵנִי עֲלֵיהֶם סָבִיב וְהָנָה
 ג רַבּוֹת מְאֹד עַל־פְּנֵי הַבִּקְעָה וְהָנָה יְבִשׁוֹת מְאֹד: וַיֹּאמֶר אֵלַי
 ד בֶּן־אָדָם הַתְּחִיִּינָה הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וְאָמַר אֲדֹנָי ה' אֵתָּה
 ה יָדַעְתָּ: וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנֵּבֵא עַל־הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
 ו הָעֲצָמוֹת הַיְבִשּׁוֹת שְׁמָעוּ דְּבַר־ה': כֹּה אָמַר אֲדֹנָי ה'
 ו לָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה הִנֵּה אֲנִי מְבִיא בָכֶם רוּחַ וְחַיִּיתֶם: וְנָתַתִּי
 ז עֲלֵיכֶם גִּידִים וְהֶעֱלֵתִי עֲלֵיכֶם בָּשָׂר וְקָרַמְתִּי עֲלֵיכֶם עוֹר וְנָתַתִּי
 ח בָּכֶם רוּחַ וְחַיִּיתֶם וְיָדַעְתֶּם כִּי־אֲנִי ה': וְנִבֵּאתִי כְּאִשֶּׁר צִוִּיתִי
 ט וַיְהִי־קוֹל כְּהִנָּבְאִי וְהָנָה־רֶעֶשׂ וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֶצֶם אֶל־
 ח עֲצָמוֹ: וּרְאִיתִי וְהָנָה־עֲלֵיהֶם גִּידִים וּבָשָׂר עֲלֵה וַיִּקְרָם עֲלֵיהֶם
 ט עוֹר מִלְּמַעַל וְרוּחַ אֵין בָּהֶם: וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנֵּבֵא אֶל־הָרוּחַ
 הַנֵּבֵא בֶן־אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל־הָרוּחַ כֹּה־אָמַר ו אֲדֹנָי ה':
 מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הָרוּחַ וּפָתִי בִּהְרוּגִים הָאֵלֶּה וַיְחִיּוּ:
 י וְהִנֵּבֵאתִי כְּאִשֶּׁר צִוִּיתִי וַתָּבוֹא בָהֶם הָרוּחַ וַיְחִיּוּ וַיַּעֲמִדוּ עַל־
 יא רַגְלֵיהֶם חֵל גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד: וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם הָעֲצָמוֹת
 הָאֵלֶּה כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה הִנֵּה אֲמָרִים יִבְשׁוּ עֲצָמוֹתֵינוּ
 יב וְאִבְדָּה תִּקְוָתֵנוּ נִגְזְרֵנוּ לָנוּ: לָכֵן הִנֵּבֵא וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה־
 אָמַר אֲדֹנָי ה' הִנֵּה אֲנִי פֹתַח אֶת־קִבְרוֹתֵיכֶם וְהֶעֱלֵתִי
 אֶתְכֶם מִקְבְּרוֹתֵיכֶם עִמִּי וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל־אֲדַמְתִּי יִשְׂרָאֵל:
 יג וְיָדַעְתֶּם כִּי־אֲנִי ה' בִּפְתֹּחַ אֶת־קִבְרוֹתֵיכֶם וּבְהֶעֱלוֹתִי אֶתְכֶם
 יד מִקְבְּרוֹתֵיכֶם עִמִּי: וְנָתַתִּי רוּחִי בָכֶם וְחַיִּיתֶם וְהִנַּחְתִּי אֶתְכֶם
 עַל־אֲדַמְתְּכֶם וְיָדַעְתֶּם כִּי אֲנִי ה': דְּבַרְתִּי וְעָשִׂיתִי נֹאס־
 ה':

א. בפסוק 11 הנביא מצטט אמרה נפוצה בעם.

(1) הסבר מה אפשר ללמוד מאמרה זו על מצב העם. (5 נקודות)

(2) מה הן הנסיבות ההיסטוריות שהביאו את העם למצב זה? (5 נקודות)

ב. קרא פסוק 12 בקטע שלפניך.

הסבר את התשובה של יחזקאל על דברי העם (שבפסוק 11). בסס את דבריך על הכתוב.

(5 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך